

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 004876 19 Кж 5
Бања Лука, 02.7.2019. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Обрена Бужанина, као чланова вијећа, уз учешће записничара Мире Мачкић, у кривичном предмету против оптужених Е.Т., М.М. и А.Х., због кривичног дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући о жалбама оптужених и њихових бранилаца, изјављеним против пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004876 18 К од 15.11.2018. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Бранко Митровић, оптужени Е.Т. и његов бранилац, адвокат Б.Б. из Д., оптужени М.М. и његов бранилац, адвокат Р.С. из Д. и оптужени А.Х. и његов бранилац, адвокат С.С. из Д., донио је дана 02.7.2019. године,

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване жалбе оптужених Е.Т., А.Х. и њихових бранилаца, те у односу на ове оптужене потврђује пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004876 18 К од 15.11.2018. године, док се уважавањем жалби оптуженог М.М. и његовог браниоца, та пресуда укида у односу на оптуженог М.М. и у том дијелу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Добоју број 13 0 К 004876 18 К од 15.11.2018 године, оглашени су кривим оптужени Е.Т., М.М. и А.Х., због кривичног дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и осуђени на казне затвора у трајању од по 8 (осам) година, у коју је урачунато вријеме проведено у притвору од 11.4.2018. године, па надаље. На основу члана 99. став 4. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени су ослобођени обавезе плаћања трошкова кривичног поступка. На основу члана 108. став 4. ЗКП РС, оштећена је, путем посебног стараоца Центра за ... у Д., са имовинскоправним захтјевом, упућена на праницу.

Против наведене пресуде, благовремено, су жалбе изјавили оптужени Е.Т. и његов бранилац, адвокат Б.Б. из Д., оптужени М.М. и његов бранилац, адвокат Р.С. из Д., те оптужени А.Х. и његов бранилац, адвокат С.С. из Д.

Жалбе оптуженог А.Х. и његовог браниоца, те бранилаца оптужених Е.Т. и М.М., изјављене су због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, док у жалбама оптужених Е.Т. и М.М., нису наведени жалбени основи. У свим жалбама је изнесен приједлог да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или преиначи и оптужени ослободе од оптужбе.

У сједници вијећа, која је, одржана у складу са одредбом члана 318. став 1. ЗКП РС, браниоци оптужених су изложили жалбе, као и жалбе оптужених, које излагање су оптужени подржали. Републички јавни тужилац, Бранко Митровић је предложио да се жалбе одбију, као неосноване и првостепена пресуда потврди.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Нису основани аргументи из жалбе браниоца оптуженог А.Х., у прилог тврдњи да је одбијањем доказних приједлога одбране, повријеђено право на одбрану и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. Наиме, у складу са овлашћењима из одредбе члана 278. став 2. ЗКП РС, одбијени су доказни приједлози одбране оптуженог А.Х. да се оштећена Д.П. клинички испита, у циљу утврђивања хормоналног или неког другог обољења или душевног поремећаја личности, као и приједлог да се саслуша старалац оштећене из Центра за ... у Д., у циљу утврђивања благовремено предузетих радњи и мјера ради заштите оштећене. О разлозима којима се руководио суд за овакву одлуку, у побијаној пресуди, дато је образложење, у складу са одредбом члана 304. став 7. ЗКП РС, ради чега су без основа изнесени приговори, а ваљаност такве одлуке и датих разлога, овај суд је испитао у оквиру жалбених приговора којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде .

Надаље, у жалби оптуженог А.Х. је садржана тврдња да је, чињеничним измјенама унесеним у изреци побијане пресуде у односу на онај опис садржан у оптужници, повријеђено право на одбрану. Изнесени аргументи нису основани, јер принцип који захтјева идентитет између оптужбе и пресуде, а који је садржан у одредби члана 294. став 1. ЗКП РС, није повријеђен, обзиром да се чињеничне измјене (изостављен опис да су оптужени били запослени у Л.п., власништво Ј.А., обећање оштећеној за бесплате жетоне) те умјестао ријечи „анус“ наведено „у полни орган“, односе на исти догађај и крећу се у оквиру генусно истог дјела, засноване су на чињеничном стању утврђеном на главном претресу, и нису довеле до повреде објективног идентитета оптужбе и пресуде и тиме битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС.

Надаље, овај суд је испитао приговоре изнесене у жалбама оптужених Е.Т., А.Х. и њихових бранилаца, којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде и закључак да су ови оптужени починили кривично дјело обљуба са дјететом

млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, на начин као је то описано у изреци побијане пресуде, налазећи да ти приговори нису основани.

Докази спроведени на главном претресу, у сегменту утврђења чињеница да су оптужени Е.Т. и А.Х. извршили предметно кривично дјело, по оцјени овог суда, представљају поуздану основу за такав закључак. Ту се, прије свега, има у виду исказ оштећене Д.П., која је досљедно у истрази и на главном претресу, потврдила да је оптуженима, прије полног односа, у дружењу са њима за вријеме трајања Илинданског вашара у К., у Д., 2017. године, рекла да има 13 година, а само оптуженом А.Х. да има 14 година (што је опет у стаусу дјетета испод петнаест година, као заштитног објекта предметног кривичног дјела) и да су знали у којем је она узрасту у вријеме када су са њом имали полни однос (који, у објективном смислу, одбрана ових оптужених не оспорава), затим да су знали да иде у основну школу и да су се дружили током вашара и предходне, 2016. године.

Исказ оштећене је, у односу на оптужене Е.Т. и А.Х., био предмет савјесне и садржајне анализе од стране првостепеног суда, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, дакле, појединачно и у међусобној повезаности са другим доказима.

У тој оцјени, правилно је исказ оштећене доведен у везу са исказом свједока Ј.А., власника Л.п., у К., у Д., као мјесту извршења дјела, који је потврдио да је упозоравао оптужене да се „не петљају са балавицом“ и указивао на последице, одвраћајући их од било каквог недозвољеног односа ријечима „колико година толико затвора“, сликовито објашњавајући то изреком која је била позната у њиховим круговима када су у питању забране сексуалних односа са малолетницама, да им је рекао да оштећена иде у шести разред основне школе, да има 13-14 година, да су то они знали и 2016. године, када је оштећена долазила у Л.п. и дружила се са оптуженима, који су радили у том Л.п. Правилно је исказ оштећене доведен у везу са исказом свједока одбране, Ц.Б. (запослен у Л.п.), који је сагласан у дијелу тврдњи да је оптуженима рекла да иде у основну школу која се налазила преко пута Л.п., да их је Ј.А. упозоравао на наведени начин (да се „не петљају са балавицом), те оцијењен (страна 22. пасус 3.) и у дијелу тврдњи о његовој личној процјени о животној доби оштећене, да је изгледала као да има 15-16 година, те да је рекла да има 17. година (у ком дијелу нема сагласности ни у исказима свих оптужених), како се то образлаже у побијаној пресуди.

Исказе оштећене и оптужених Е.Т. и А.Х., правилно је побијана пресуда цијенила у повезаности са налазима вјештака др В.К., неуропсихијатра, вјештака Љ.С., психолога, вјештака Т.Д., клиничког психолога. У тој оцјени, прихватањем налаза и мишљења, побијана пресуда утврђује и даје разлоге да оштећена (без поремећаја у смислу душевне болести и обољења), у психичком статусу одговара узрасту дјетета од 13 година и да су оптужени, у контакту са њом (чак и за некога ко ју је кратко познавао и у ситуацији да се представљала као старија), могли закључити да је оштећена њеног „календарског узраста“, да су оптужени испод просјечних интелектуалних способности али да немају поремећај у смислу интелектуалног дефицита, неке душевне болести или душевне заосталости и да са таквим степеном интелигенције, могу да закључе старосну доб одређене женске или мушке особе, да су оптужени зрелији и да се налазе у касном адолесцентном периоду, те да постоји значајна разлика између узраста и зрелости између оптужених и оштећене.

Слиједом наведеног, нису основани аргументима из жалби оптужених Е.Т. и А.Х., те њихових бранилаца, који су изнесени у прилог тврдњи да су оптужени били у стварној заблуди у погледу одлучне чињенице, која се односи на узраст оштећене у вријеме извршења дјела, који аргументи су засновани на исказима оптужених и тврдњи да им је оштећена, прије полног односа, рекла да има 17 година. Овакав став наведених жалби није потврђен ни материјалним доказима и то прегледом отвореног face book профила на име оштећене, о чему је побијана пресуда дала ваљане разлоге, обзиром да је вјештачењем утврђено да је на истоме постојало више профила у погледу њених личних података и године рођења, од 1991. године, што би значило да је у вријеме извршења дјела имала 25-26 година (у ком правцу су се и оптужени изјаснили да није изгледала да је тог узраста), до тачног датума рођења 2004. године, те још два профила на име оштећене, у којима није било никаквих личних података. Изнесени аргументи из ових жалби не налазе потврду ни у исказима свједока С.Ж., директора основне школе коју је похађала оштећена, Д.Ж., педагога те школе, Н.Б., тетке оштећене, те свједока одбране Р.Х., оца оптуженог А.Х., Н.Б., супруге оптуженог А.Х. и Е.Б., који имају само посредна сазнања у вези са дјелом.

Имајући у виду наведено, првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице и дао ваљане разлоге за закључак да су оптужени Е.Т. и А.Х., имали полни однос са оштећеном на начин описан у изреци побијане пресуде и да су знали, да је у то вријеме, оштећена узраста од 13 година.

Спровођењем доказа које је предложила одбрана оптуженог А.Х., не би се дошло до другачијих закључака, од оних до којих је дошао првостепени суд на основу прихваћених и спороведених доказа.

Ради тога су правилно, у смислу одредбе члана 278. став 2. ЗКП РС, одбијени наведени доказни приједлози одбране.

Слиједом наведеног, на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању, правилно је примјењен Кривични закон, када су радње оптужених Е.Т. и А.Х. из изреке побијане пресуде, квалификоване као кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС.

Како се жалбени приговори у прилог тврдњи о повреди Кривичног закона заснивају на приговорима из основа погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а који из разлога наведених у овој пресуди нису основани, то ни тим приговорима, у конкретном случају, нема мјеста.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о казни, налазећи да нису основани жалбени приговори оптужених Е.Т. и А.Х. и њихових бранилаца, којима се оспорава правилност и законитост побијане пресуде и у овом дијелу. У поступку одмјеравања казне првостепени суд је правилно утврдио и дао правилан значај свим околностима, које су од утицаја за висину казне, прописаних у одредби члана 52. став 1. КЗ РС. О свим тим околностима су дати детаљно и ваљано образложени разлози у њиховој међусобној оцјени и повезаности.

Цијенећи законом прописану казну за кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС (казна

затвора најмање 8 година), те одредбу члана 54. став 3. КЗ РС, која искључује могућност ублажавања казне у смислу става 1. цитиране одредбе за кривично дјело за које су оптужени оглашени кривим побијаном пресудом, то је казна затвора изречена побијаном пресудом, најмања мјера казне прописана за предметно дјело.

Слиједом наведеног и примјеном одредбе члана 327. ЗКП РС, одбијене су, као неосноване жалбе оптужених Е.Т., А.Х. и њихових бранилаца, те у односу на ове оптужене, првостепена пресуда потврђена.

Насупрот наведеном, основано се аргументима из жалби оптуженог М.М. и његовог браниоца, оспорава правилност оцјене спроведених доказа, првенствено исказа оштећене, те у вези са тим и исказа оптуженог, као непосредних судионика критичног догађаја за који се терети оптужени М. Тим аргументима, доведена је у сумњу правилност чињеничне основе побијане пресуде, у односу на овог оптуженог. Наиме, оштећена је у исказу досљедна, у истрази и на главном претресу, у опису начина и околности у којима је предметно дјело извршено, па и у дијелу тврдњи са којим лицима је имала полни однос, критичне прилике. Тако у истрази, на записник код тужиоца, оштећена тврди да је полни однос имала са „И., П. и А.“, при томе не наводећи и оптуженог М.М., као лице са којим је тај однос имала, на начин како је то описано у изреци побијане пресуде. На главном претресу, оштећена је досљедна у исказу, изјавила је да не зна гдје је био оптужени М.М., у времену када је имала полни однос истовремено са И.Б., оптуженим Е.Т. (званим „П.“) и оптуженим А.Х., да се не сјећа да је тада видјела оптуженог М.М. и да не зна да ли је М. стављао свој полни орган у њена уста, а касније је рекла да он уопште није био у том камиону.

Када се исказ оштећене доведе у везу са налазима вјештака др В.К., по којем се, у корелацији са налазом психолога Т.Д., исказ оштећене са аспекта струке, цијени као аутентичан и да му се може „дати вјеродостојност“, овај суд налази да су основани жалбени приговори оптуженог М.М. и његовог браниоца, којима се оспорава правилност оцјене противријечних исказа, са једне стране исказа оштећене и оптуженог М., који досљедно у истрази и на главном претресу негира да је предузео полне радње над оштећеном и са друге стране исказа оптужених Е.Т. и А.Х., који тврде да је, у камиону са њима био и оптужени Марушић и извршио полну радњу над оштећеном, на начин описан у изреци побијане пресуде.

Слиједом наведеног, правилност закључка побијане пресуде и дати разлози да је оптужени М.М., починио радње из изреке побијане пресуде, заснован на исказима посредних свједока, С.Ж., директора основне школе коју је похађала оптужена и свједока Ј.А., власника и водитеља Луна парка, те исказима оптужених Е.Т., а посебно оптуженог А.Х., који је у одлучним чињеницама у односу на оптуженог М.М. измјењен на главном претресу, по оцјени овог суда, су доведени у сумњу, па тиме и правилност чињеничне основе побијане пресуде.

Из наведених разлога, овај суд је уважио жалбе оптуженог М.М. и његовог браниоца, и на основу одредбе члана 329. став 1. тачка б) ЗКП РС, побијану пресуду укинуо, те у односу на оптуженог М.М. предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку, тај суд ће отклонити недостатке на које је указано овом пресудом, на начин да ће са више критичности оцијенити исказе оштећене и оптуженог

М.М., те у вези са тим и противријечне исказе оптужених Е.Т. и А.Х., на начин како то прописује одредба члана 304. став 7. ЗКП РС, и за такву оцјену дати ваљане разлоге, а затим, у складу са одредбом члана 295. став 2. ЗКП РС, оцијенити и све друге доказе спроведене на главном претресу, и након тога донијети закониту и правилну одлуку.

Записничар
Мира Мачкић

Предсједник вијећа
др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић